N°. 59.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . " 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

WOENSDAG 3 AUGUSTUS.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . ƒ [illegible]
Voor de overige steden des Rijks . . . . . " [illegible]

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
W. J. VAN HAREN NOMAN, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 60, Ned. Cour.

BERIGT.

De Redactie van "de Grondwet" vraagt in [illegible] van het land Correspondenten, tot het leveren van *berigten* en *nieuwstijdingen*.

Zij, die daartoe genegen zijn, gelieven, met *franco* brieven, zich te adresseren aan het *Bureau* der Courant.

Ministeriële verantwoordelijkheid.

De interpellatie van den Heer DOMMER VAN POLDERSVELDT heeft, gelijk wij in onze twee artikels over dat onderwerp aantoonden, groot nut gehad. Zij is niet onvruchtbaar geweest; want, ondanks de "huiverigheid" om de Tweede Kamer der Staten-Generaal in te lichten, onder voorgeven, dat die inlichtingen zouden zijn "in strijd met het belang EN de zekerheid van het Rijk", heeft de Minister van Buitenlandsche Zaken toch genoeg gezegd, om duidelijk te maken, dat het Ministerie DONKER-VAN-HALL de eer des Vaderlands op eene allerzonderlingste manier schijnt te handhaven!

Reeds gisteren deelden wij een adres mede van vele ingezetenen uit Friesland, waarin zij den Koning met openhartigheid verklaren, hoezeer hun nationaal gevoel geschokt is geworden door te vernemen, dat een *Nederlandsch Ministerie* een gezant zendt naar een *vreem-*[illegible] om hem over te halen, toch geen *verkeerden indruk* op te vatten van een wets-ontwerp, ter regeling van een onderwerp *"in eigen boezem"*, en waarover alleen de vertegenwoordigers der *Nederlandsche* natie hebben te oordeelen. Ongetwijfeld mag men verwachten, dat van vele zijden dergelijk beklag zal rijzen over de krenking van de Vaderlandsche eer: eene krenking, des te grievender bij de overweging, dat het een vreemden Vorst geldt, waarvan onze gezant door een vorig Ministerie was *teruggeroepen*.

De interpellatie heeft dus gediend, om te bewijzen, dat, wanneer het Ministerie DONKER-VAN-HALL ook al in manifesten hoogklinkend gewaagt van het "nationaal gevoel" en van "de eer des Vaderlands": zijne *daden* daarentegen geschikt zijn, om zelfs het minst ontvlambare Nederlandsche gevoel te "verontrusten" en over zijne teederste belangen "bezorgd" te doen zijn.

De schrale inlichtingen, in antwoord op de interpellatie gegeven, waren het gevolg vooreerst van de opvatting, dat de Regering daarop niet *mogt* antwoorden, omdat het alleen een praerogatief gold van den Koning; en, in de tweede plaats, omdat de Heer VAN HALL meende, zich op art. 89 der Grondwet te moeten beroepen. Wij zullen, volgens belofte, de juistheid dezer beide opvattingen thans aan een nader onderzoek onderwerpen.

De Heer DE KEMPENAER was de eerste, die het bezwaar opperde, of de eerste vraag van den Heer DOMMER wel zou kunnen worden toegelaten, vermits, naar zijn gevoelen, "aan den Koning geheel is overgelaten het regt "èn om zijne Ministers te kiezen, èn om uit hoofde van "tijdelijke redenen, dit of dat Ministerie aan dezen of "genen Minister op te dragen." Naar de meening des Heeren DE KEMPENAER zou de Kamer, naar aanleiding dezer vraag, zich kunnen inmengen, "in hetgeen enkel "en alleen aan den Koning is opgedragen."

Zeer gretig nam de Heer VAN HALL dit hulpmiddeltje aan, zoo uitnemend geschikt, om zich achter den Koninklijken mantel te verschuilen. "De Regering — verklaarde de Minister — HEEFT GEENE GRONDEN" voor het tijdelijk opdragen van het departement van R. C. Eeredienst aan een protestantsch Minister. "Het is de "*Koning*, die de Ministers benoemt, en ik geloof, dat "er niemand is in de Vergadering, die daaromtrent "rekenschap zal vragen aan den Koning." Op handiger wijs kon wel nooit de, in de Grondwet geschreven ministeriële verantwoordelijkheid worden vernietigd. De Heer VAN HOËVELL deed dit dan ook opmerken. Hij opperde de bedenking: "of het Koninklijk besluit, "waarbij de werkzaamheden van het departement van "R. C. Eeredienst [illegible] opgedragen aan den "Minister van Buitenlandsche Zaken, niet door een "Minister gecontrasigneerd is? En wat beteekent nu dat "contraseing anders, *dan dat de Minister zich ver-"antwoordelijk stelt voor dat besluit?* en dat dus de "Kamer te regt omtrent dat besluit en zijne beweegre-"denen, omtrent het tijdelijk opdragen dus van die "werkzaamheden aan den Minister van Buitenlandsche "Zaken, en de motieven die daartoe geleid hebben, "ophelderingen mag vragen?"

Wij gelooven bezwaarlijk, dat deze opmerking op goede gronden zou kunnen wederlegd worden. De bepaling toch van art. 73 der Grondwet, dat "alle Koninklijke besluiten en beschikkingen door een der hoofden "van de ministeriële departementen mede-onderteekend "*moeten* worden", berust alleen op "de onbetwistbaar juiste opvatting" [zie het verslag der Regering over "hoofdstuk II der Grondwet] "dat geen besluit of geene "beschikking des Konings *verbindende* kracht heeft, "tenzij zoodanig besluit of zoodanige beschikking voor-"zien zij van de mede-onderteekening van een VER-"ANTWOORDELIJK hoofd van een ministerieël departe-"ment." Het doel der bepaling is, om alle willekeur onmogelijk te maken; om den *mede-onderteekenaar* verantwoordelijk te stellen voor hetgeen in een besluit of in eene beschikking is vervat. Al betreft dat besluit of die beschikking nu ook een praerogatief der Kroon: zoodra een Minister zich voor de *uitvoering* van dat praerogatief, door zijne handteekening, heeft verantwoordelijk gesteld, is de ministriële verantwoordelijkheid even krachtig in het leven geroepen als bij elke andere regerings-daad. Dan handelt een Minister, *tegen* de letter en *tegen* den geest der Grondwet, als hij antwoordt op de vraag: "welke reden heeft *de Regering* gehad om dit of dat te doen (immers de mede-onderteekening staat gelijk met eigen-handeling)", gelijk de Heer VAN HALL heeft geantwoord: "*de Koning* heeft het gedaan, *de Regering heeft daarvoor geene reden.*"

Als zoodanig voortaan de uitlegging moest zijn van de heilzame bepaling der ministriële verantwoordelijkheid, dan zouden wij op nieuw te verwachten hebben een heilloos tijdvak van regeling bij besluit; een tijdvak van willekeurige beschikkingen, waarvoor rekenschap te vergeefs zal gevraagd worden, door het gedurig wijzen op de Grondwet: *"de Koning heeft het gedaan."* Immers met dát formulier zou bijkans *elke* regeringsdaad onder de bescherming van den onschendbaren koninklijken mantel kunnen gebragt worden.

"De uitvoerende magt berust bij den Koning" zegt art. 54 der Grondwet; en als nu de Ministers konden volstaan met te zeggen: "de uitvoerende magt is een "praerogatief des *Konings;* wij teekenen wel mede elk "besluit, dat een uitvloeisel is van die uitvoerende "magt; maar wij hebben voor geen dier besluiten *rede-"nen* gehad; het is de *Koning*, die het heeft gedaan" dan vragen wij: of dan niet alles aan *willekeur* wordt overgelaten? Of dan de waarborgen, door de Grondwet verleend, dat het bestuur des lands aan bepaalde en regtvaardige regelen zij gebonden, niet geheel *verloren* gaan; ja of dan niet de Grondwet zelve, in hare gewigtigste bepalingen, wordt ter zijde geschoven?

Indien het de *Koning* ware en de Koning *"alleen"*, die handelde *zonder* dat de Ministers voor die handelingen aansprakelijk zijn, dan vragen wij of *"de groote meerderheid"* der tegenwoordige Tweede Kamer niet de waardigheid des *Konings* zou hebben aangerand, door, onder anderen, in het Verslag over het wetsontwerp op de kerkgenootschappen te verklaren, dat het *"hoofddenkbeeld"*, waarvan bij art. 2 van dat wetsontwerp was uitgegaan, was "ONZEDELIJK" [Verslag bl. 17]. Art. 69 toch van de Grondwet zegt: "De *Koning* draagt aan "de Staten-Generaal ontwerpen van wet voor"; en als nu Mijnheer VAN HALL zou goedvinden, om gelijk van een Koninklijk besluit, ook van het bedoelde wetsontwerp te zeggen: "Wij hebben wel de Memorie van "Toelichting mede-onderteekend; maar wij hadden geene "*redenen* voor de wet; het is de *Koning*, die, volgens "art. 69 der Grondwet, de ontwerpen van wet aan de "Staten-Generaal voordraagt"; dan zou de beschuldiging van de "groote meerderheid" der Kamer, dat de wet inhield een ONZEDELIJK HOOFDDENKBEELD, niet meer terugvallen, zoo als het thans terugvalt, op den Heer VAN HALL, maar op den *Koning*.

Wij verwerpen zoodanige leer onvoorwaardelijk, als inconstitutionneel en gevaarlijk. "De Koning is *onschendbaar*; de ministers zijn *verantwoordelijk*" mag geen ijdel voorschrift zijn. Zoo ons nog iets, wat den heer VAN HALL betreft, kon doen verbazen, het was gewis *deze* leer, die hij in de zitting der Tweede Kamer van 27 Julij durfde verkondigen; en dit te meer, nadat hij in zijn manifest van 26 April heeft geschreven: "De *Koning* moet in *eere* worden gehouden, zoodat aan hem alleen de eer der *regering* en aan de *Ministers de zedelijke* en *wettelijke verantwoordelijkheid* daarvan zal verblijven." Het zijn overheerlijke *woorden;* maar of de *uitvoering* dier woorden, geformuleerd in de verklaring: "*De Regering heeft daarvoor geen reden; de Koning heeft het gedaan*" wel in harmonie is met het gestelde *beginsel*, laten wij ter beoordeeling der Natie over.

Het tweede argument, door den heer VAN HALL aangevoerd voor zijne "huiverigheid" om aan de Kamer de gevraagde inlichtingen te geven, was een beroep op art. 89 der Grondwet. De minister zeide: "en ik geloof dat ik het mag weigeren op grond van art. 89 der Grondwet, dat aan de Ministers het regt geeft, om alleen die inlichtingen te verstrekken, die zij niet strijdig oordeelen *met de belangen van het Rijk.*"

Wij hebben te vergeefs gezocht naar de motieven, die den heer VAN HALL kunnen hebben geleid, om het geven van inlichtingen omtrent de tijdelijke waarneming van de portefeuille van de R. C. Eeredienst door een Protestant, strijdig te achten met de belangen van het *Rijk*. Veeleer zijn wij geneigd te gelooven, dat de heer VAN HALL eigenlijk had willen of behooren te zeggen: strijdig met het belang van de duizende beminde onderdanen, wier geschokt nationaal gevoel naar bevrediging haakt; of nog beter, strijdig met mijn eigen belang, omdat ik alleen, door die duizende beminde onderdanen zoolang mogelijk opgewonden te houden, een poos nog Minister blijven kan.

Hoe het zij, de discussie van 27 Julij jl, heeft op nieuw bewezen, dat de bekwame schrijver van de "*Bijdrage tot de Herziening der Grondwet*", in allen deele regt had, toen hij het regt van interpellatie, zoo als het bij de tegenwoordige Grondwet is verleend, een ijdele klank noemde. "De ministers" — aldus schrijft de heer THORBECKE — "behoeven slechts het belang en de zekerheid van het Rijk, de Koloniën en de overzeesche bezittingen *voor te wenden.* Over het algemeen legt dit art. op de ministers eene verbindtenis, die het van hen afhangt, *door het uitspreken van twee woorden magteloos te maken*, en zoodra het geven van inlichtingen enkel op den *goeden wil* der ministers aankomt, kunnen zij niet alleen *verantwoording*, maar *openbaarheid* en zelfs *kennisgeving der vertegenwoordiging*, drie hoofdeischen der hedendaagsche regering, *willekeurig verijdelen.*"

De Heer VAN HALL heeft, bij uitnemendheid, gebruik gemaakt van de rekbaarheid die het 89ste artikel der Grondwet geeft aan een Minister van de "tegenovergestelde rigting" en van "de mildere toepassing."

De Nederlander heeft, *alweder*, een "zinstorende drukfeil" begaan, die "met verbazing en [illegible] is ontdekt.

Wij haasten ons, ten gevolge dezer mededeeling, onze lezers te verzoeken, het artikeltje in ons N°. van gister: "*Proeve van een ietwes bescheiden stijl van de Nederlander*" als *niet* geschreven te beschouwen.

Aan *de Nederlander*, die zich in de laatste dagen zoo *vele* hoogst zonderlinge "drukfeilen" heeft te ver-

[illegible] — welligt nog altijd het gevolg van den „schok" van zijn „nationaal gevoel" — geven wij evenwel in bedenking of het, in zijn eigen belang, niet raadzaam ware, om voortaan *een dag te voren* aan te kondigen, dat er in het volgend No. eene „drukfeil" zal staan?

Dat zou menige Courant de moeite besparen, corrector te worden van *de Nederlander*.

Het Parijsche dagblad de *Constitutionnel* geeft in een zijner laatste Nommers over de godsdienstige quæstie, in Holland aangestookt, en over het wetsontwerp van-Hall, zeer juiste opmerkingen te lezen. Na in een kort overzigt de verschillende artikelen van het ontwerp te hebben ontleed, vervolgt het blad aldus:

« Onder die groote uitstalling van voorzorgen en belemmeringen ronddwalende, moet men niet vergeten, dat de hoofdstrekking van het ontwerp ligt verborgen in art. 2, 't welk de godsdienstige autoriteit onder voogdijschap plaatst van den Staat en van de bedienaren der godsdienst een politieken eed eischt. Men zou ondersteld hebben, dat de ondervinding door de Fransche revolutie opgedaan, voor altoos dit middel zou hebben doen verwerpen.

« De constitueerende vergadering had alle priesters opgelegd een burgerlijken eed te zweeren. Deze onstaatkundige eisch, die op een geweldige wijze in de vrijheid van het geweten greep, splitste de Fransche geestelijkheid in twee deelen. Het grootste deel der kerkelijke personen weigerde den eed, en zij die hem aflegden en beëedigde priesters genaamd werden, werden door de algemeene opinie met verachting aangezien. De Wetgevende Vergadering dwaalde nog verder op dien weg af. Overeenkomstig het decreet der constitueerende vergadering, verloren die priesters, welke den eed geweigerd hadden, hunne hoedanigheid van bedienaren der openbare godsdienstoefening, bezoldigd door den Staat, maar zij behielden hun pensioen als bloot kerkelijke personen, met de vrijheid, hunne bediening in stilte te mogen uitoefenen.

« De Wetgevende vergadering ging met meer hevigheid te werk: zij onthield alle toelagen hoegenaamd, ook aan elk, die den eed weigerde; zij bepaalde, dat de zoodanige van de eene naar de andere plaats kon verzonden en in geval van ongehoorzaamheid, gevonnisd worden. Ten laatste werden zij onder het toevoorzigt der administratien geplaatst, terwijl hun te gelijk de bijzondere uitoefening hunner waardigheid werd verboden.

« Wij willen hier de noodlottige gevolgen niet herinneren, die dusdanige maatregelen hebben na zich gesleept, en wij houden ons overtuigd, dat de droevige twisten, die thans Holland beroeren, niet tot zulke uitkomsten zullen leiden. In ieder geval, wanneer de ondervinding zoo luid spreekt, moet men haar het oor verleenen. Deze voorbeelden en nog vele andere, bewijzen aan wat al nederlagen het wereldlijk en geestelijk gezag blootstaan, zoodra zij het wagen, in elkanders regten te grijpen. Die twee magten zijn nooit sterker, dan wanneer ze elkander wederkeerig weten te eerbiedigen en zich binnen hare eigen grenzen houden. Daar wij de lessen geraadpleegd hebben, die de Fransche revolutie op dit punt geeft, verzoeken wij het Hollandsche Gouvernement, zich te doordringen van de hooge wijsheid, welke met vaste hand, tijdens het onvergetelijk tijdstip van het concordaat, de lijnen wist te trekken tusschen de regten en de grenzen van beide magten, en waaraan wij de meest volkomen en meest wezentlijke gewetensvrijheid verschuldigd zijn, welke ooit door een volk genoten is.

« Het Hollandsche gouvernement moet daarom jegens zijne catholieke onderdanen meer regtvaardig zijn, wijl zij de minderheid uitmaken. Zonder twijfel, het moet geen een zijner regten van toevoorzigt en bestuur afstaan. Maar het moet ook niets doen 't welk het voornemen zou verraden, van in het heiligdom des gewetens te willen dringen, en uit dien hoofde komt ons dan ook de voorgestelde eed hoogst gevaarlijk voor. Het is niet te ontkennen, dat het wetsontwerp van Hall, de strekking heeft, om aan zekere driften eene schitterende voldoening te geven. In de commissie van rapporteurs door de Tweede Kamer benoemd, merkt men geen een catholiek lid op. Men kan niet nalaten te vragen, of de opinie in Holland overheerscht wordt door eene allertreurigste onverdraagzaamheid, en of het ministerie niet bouwt op eene meerderheid, die alleen uit de verwarring voortkomt en er voortdurend door beheerscht wordt?

« De Catholieken van Nederland bereiden zich met kalmte voor tot de beproevingen, die men ze wil doen ondergaan. Reeds werden in de voornaamste steden adressen geteekend. De Hoogw. Bisschoppen hebben zich vereenigd bij hun metropolitaan den Aartsbisschop van Utrecht. Deze hooge Kerkvoogden der Katholieke Kerk in Nederland, hebben besloten zich tot den Koning te wenden; om zijne aandacht te vestigen op de gevaren, die het wetsontwerp inhoudt en om eerbiedig te verklaren, dat zij er zich niet aan zouden kunnen onderwerpen, indien zij hunne godsdienst niet met voeten wilden treden, en even zoo de waardigheid en het geheiligde karakter van hun verheven ambt. Ongetwijfeld zal het Hollandsche gouvernement aan die opmerkingen en die redenen gehoor geven. Ook de Tweede Kamer zelve schijnt weinig genegen, om zonder aanmerkelijke wijzigingen, het wetsontwerp te bekrachtigen, en de Eerste Kamer moet dan nog uitspraak doen. Wij hopen nog altijd, dat de opinie in Holland tot betere en meer met het belang van den staat overeenkomende inzigten zal terugkeeren. »

Dat onze Courant, hier en daar, nog al „weder-partijders" ontmoet, zal wel ieder natuurlijk toeschijnen. De vrees, die men van *zekere* zijde gevoelt voor de kracht onzer critiek, is voor ons het schoonste getuigenis, dat de „ministriëlen" tegenover onze argumenten niets anders *kunnen* stellen, dan het gewone middel van hen, die de werken der duisternis liefhebben.

Men *weert* onze Courant: inderdaad een probaat middel, om te beletten, dat men de *waarheid* inzie. Hoe meer tegenkanting „*de Grondwet*" op die wijs zal ontmoeten, hoe grooter echter hare kracht zal worden. Men stelt op niets zoo hoogen prijs, dan op hetgeen verboden wordt.

De Weegschaal, politiek volks-zondagsblad, deelt ons, in zijn jongst No. een aardig staaltje mede van de wijs, waarop de „ministriëlen" de goede lieden trachten het geloof te doen behouden, dat de Heer VAN HALL „geen kwaad kan doen." Dat staaltje is te curieus en te karakteristiek tevens, om het aan onze lezers te onthouden.

Men las in de Maatschappij *Arti et Amicitiæ*, te Amsterdam, even als alom, waar het gezond verstand den boventoon op lage sektedrift of heete staatszucht gehouden heeft, met het grootste genoegen de courant *de Grondwet*. Het schijnt echter, dat de heer kunstschilder N. Pieneman, die niet gaarne heeft dat 's Konings Regering (welke ook) in het minste (en derhalve ook niet in het meeste) bemoeijelijkt wordt, de courant *de Grondwet* uit de vrije vereeniging van beoefenaars der vrije kunsten heeft doen weren.

De heer Pieneman schijnt, onder het ministerie van Hall, een van Halliaan te zijn, en sommigen zijner kunstbroeders zijn Pienemannianen: zij lazen dus ongaarne het onafhankelijk dagblad, dat onder de gegronde verdenking schijnt te liggen geen onvoorwaardelijk bewonderaar van van Hall te zijn. Intusschen de leden (vooral de kunstlievende), die gaarne *de Grondwet* in genoemde Societeit lazen, vonden het niet heusch, dat deze Courant geweerd werd, op eene plaats, waar men de oude AMSTERDAMSCHE hare insolente majusculen dagelijks met vernieuwde aanmatiging zag ten toon spreiden. Die leden teekenden dus een verzoek aan het Bestuur der Maatschappij, waarbij beleefd verzocht werd, *de Grondwet* in eere te herstellen en den toegang tot de leeszaal niet te weigeren. Maar ziet, de van Hall-Pienemannianen teekenden een tegenadres, waarbij de verbanning van *de Grondwet* uitdrukkelijk gevraagd werd. EN DE GRONDWET HEEFT NATUURLIJK MOETEN BUKKEN. De *Grondwet* is ook daar de minste geweest, tegenover de reaktionaire koalitie. De *Grondwet* heeft gezwicht voor de *Amsterdamsche Courant*.

Wij hechten eenige waarde aan dit feit. Inderdaad — het ziet er slecht uit in een land, waar, een ligchaam, dat uit *kunstenaars* bestaat, uit personen, bij wie men doorgaans trouw, edelmoedigheid, loyauteit, zin voor vrijheid en kordaatheid aantreft, waar dat ligchaam het opneemt tegen een blad als de *Grondwet*, voor een blad als de oude *Amsterdamsche*. De handeling van de Maatschappij is, bovendien, nog uit anderen hoofde zeer te misprijzen: ten opzigte namelijk, van het liefdadig doel en de kracht der Maatschappij *Arti*. Het zijn de beurzen van de goedgezinden, van de vrije mannen, zoowel als die van de bewonderaars der monsterwet, welke *Arti* en zijn weduwenfonds onderhouden. Indien dus de firma van Hall-van-Doorn niet bepaaldelijk goed heeft gesproken voor verliezen van leden, die het gevolg van de omhelzing der partij des Ministeries zouden kunnen zijn — dan is de Maatschappij niet geregtigd haar weduwenfonds op die wijze bloot te stellen.

't Is waar, dat men, naast de *Amsterdamsche*, het *Handelsblad* behouden heeft — maar wij vragen, onder welk voorwendsel heeft men de *Grondwet* dan weg kunnen doen? Heeft men eene courant noodig, alleen voor de politieke *berigten* en advertentien, dan schijnt het *Handelsblad* de hulp der *Amsterdamsche* niet te behoeven. De *Amsterdamsche* komt dus als partijblad; en een zoo zielloos partijblad als *zij* behoort in de kunstenaars-Maatschappij niet te huis.

Wij zijn er waarlijk trotsch op dat „*de Grondwet*". zoowel als het „geschokte nationaal gevoel" een petitionnement heeft uitgelokt. Als bewijs van erkentelijkheid zijn wij voornemens, den Heer PIENEMAN een present-exemplaar onzer courant toe te zenden.

„De *natie*, de kern des volks, *die* eene Kamer en „een ministerie *deed vallen*, dewijl ze anti-nationaal „waren: die natie houde vol en steune de Regering „in de goede rigting." (*Morgenster* No. 55.)

„Met de beginselen door wier toepassing het meester van het gezag werd, is bestendigheid eener Grondwet ondenkbaar; omdat, op dezelfde gronden als in Maart 1848, elke bezworen Grondwet, ook de beste, in de oogenblikken, waarin vastheid der instellingen het meest vereischt wordt, evenzeer in naam der omstandigheden, in naam van den Volkswil, uithoofde eener noodzakelijkheid die men weet geboren te doen worden, kan worden ter zijde gelegd. Zij kan, gelijk ik zeide, ook met inachtneming van constitutionele en Parlementaire vormen, desniettemin door miskenning van hetgeen het levensbeginsel van haar bepalingen en waarborgen uitmaakt, worden ontzield."

(Mr. GROEN VAN PRINSTERER. *Verscheidenheden*, bl. 8.)

Buitenland.

ENGELAND.

Sedert eenige dagen was er in de hoofdstad eene zware botsing met de verhuurders van fiacres of *cabs*, eene botsing welke de aandacht zelfs van de Indische zaken en de Oostersche quaestie afleidde. De koetsiers hadden ten slotte hunne bedreiging uitgevoerd, om niet meer te rijden, ten einde daardoor de regering te dwingen tot voor hen gunstiger bepalingen. Het publiek was daarover niet weinig verstoord en de omnibussen begonnen reeds partij te trekken van de onwilligheid der *cabs*; dan de honger is een scherp zwaard, daardoor werden de koetsiers der laatste soort rijtuigen gedwongen, weder als gewoonlijk de straten te bezoeken. De cabs waren zelfs netter en fraaijer geworden, de koetsiers beter gekleed, de tuigen vernieuwd. De stilstand had dus tot iets geleid.

— De bekende Noorweegsche hardlooper Mensen heeft eene mededingster gevonden in Miss Kate Irvine, uit de Ver. Staten geboortig, die 800 mijlen achtervolgens geloopen heeft, om eene weddingschap van 500 ponden sterl. te winnen. Miss Irvine is dertig jaren en slank van leest. Zij heeft haren hardloop te Sheffield begonnen ten zes ure 's avonds, en heeft elke mijl in 12 of 13 mijlen afgelegd, hetgeen voor eene vrouw buitengewoon snel mag geheeten worden. Eene talrijke menigte woonde het vertrek van de jeugdige Amerikaansche hardloopster bij.

— In het Hoogerhuis is de wet nopens de successie aangenomen.

Op eene hem gedane vraag, heeft Lord Aberdeen verklaard, dat de regering niet voornemens was, het op Afrika's westkust kruisende eskader te verzwakken, noch in eenig ander opzigt de pogingen tot fnuiking van den slavenhandel had gestaakt.

FRANKRIJK.

De keizerin zal het overige van den zomer op Trianon doorbrengen.

— Men verzekert, dat den Staatsraad een ontwerp van decreet is aangeboden, om een gedeelte der honoraire legatarissen van het testament van Napoleon I schadeloos te stellen. De Staatsraad schijnt in toestemmenden geest te hebben uitspraak gedaan, uit overweging, dat Frankrijk ongeveer 150 millioen francs van de bezittingen des keizers getrokken heeft. In de bedoelde schadeloosstelling moeten vrij aanzienlijke pensioenen zijn uitgetrokken voor de nog in leven zijnde soldaten van Elba; 200,000 francs ten behoeve van mevrouw de Forget, kleindochter van de Lavalette, en 300,000 fr., tot vergoeding voor de som ten gelijken bedrage, welke, zoo men weet, door de wetgevende vergadering aan de weduwe van den maarschalk Ney geweigerd is.

— Men wil altijd, dat de gemoederen in het Zuiden des rijks in gisting verkeeren, en voegt er zelfs bij, dat er wapenen en buskruid, uit Italie komende, op de kusten van Provence in beslag zijn genomen. Men moet scherpe maatregelen van toezigt voor het vervolg genomen hebben.

— Er zijn elf kisten met Assyrische oudheden uit Londen te Parijs aangekomen. Verscheiden bevatten basreliefs van zeer opmerkelijken aard.

— De heer Felicien David houdt zich thans, zoo men zegt, bezig met het vervaardigen van een groote opera, waarvan het onderwerp ontleend moet zijn aan de jeugd van Hendrik IV.

— De oogst in verschillende streken des lands, vooral bij Angoulême, is reeds begonnen, en wordt door het gunstigste weder begunstigd. Men ontwaart meer en meer, dat de vrees voor misgewas overdreven is geweest; als het voordeelige weder aanhoudt, zal ook de druif meer geven, dan men aanvankelijk gedacht had.

BELGIE.

Nader is bepaald dat het huwelijk van den kroonprins met de aartshertogin den 10 te Weenen, bij volmagt, zal gesloten worden; de vorstin zal den 14 naar Belgie vertrekken, voor 't overige zijn de bepalingen voor de huwelijks-voltrekking en de feesten in Brussel dezelfde gebleven.

DUITSCHLAND.

De beroemde directeur van de schilder-academie te Dusseldorp, de heer Wilhelm von Schadon, die gedurende eenige jaren blind was, is gelukkig van de cataract geligt. Deze kunstbewerking is door Dr. Jungken volbragt, en hetgeen daarbij opmerkelijk is, diezelfde operateur heeft voor zeventien jaren den vader van den heer Schadon, directeur der Berlijnsche academie, van dezelfde kwaal genezen.

GRIEKENLAND.

Volgens de jongste volkstelling bedraagt de bevolking van dit Koningrijk 1,002,112 zielen.

TURKIJE.

Stellige nadere berigten zijn er wegens de Oostersche zaak niet.

De Parijsche *Constitutionnel* geeft te kennen, dat de voorslagen van schikking nog niet door Frankrijk en Engeland zijn aangenomen, en welligt ook nog niet door Oostenrijk. Doch het schijnt toch zeker, dat die voorslagen als grond van schikking moeten worden beschouwd.

De Engelsche bladen spreken van de soort van ultimatum, dat Engeland en Frankrijk aan Rusland zouden zenden, tot het onmiddellijk ontruimen van de Vorstendommen; doch men merkt op, dat die bladen

alleen van spreken op grond van brieven uit Parijs. Men gelooft te Londen steeds vastelijk aan het behoud des vredes.

— Uit Alexandrië verneemt men, van den 20, dat het eskader en de landingstroepen van daar vertrokken zijn, welke de Onderkoning aan den Sultan ter hulpe zendt, voor mogelijke uitbarsting van den krijg. Er heerscht ook in Egypte zekere gisting onder de Muzelmansche bevolking.

VEREENIGDE STATEN.

Bij de opening van de Tentoonstelling, te Nieuw-York, heeft de President Pierce gezegd:

»Al wat ons omringt, herinnert ons, dat wij in eene eeuw leven, waarin het nuttige algemeen verspreid wordt, waarin de wetenschap, in plaats van zich aan de bewondering van het publiek te onttrekken, hare schatting betaalt aan de kunsten, de nijverheid, den landbouw en aan al wat het huiselijk welzijn en den algemeenen bloei kan vermeerderen. Al hadt gij, Mijne Heeren, geen ander werk verrigt, dan in deze hoofdstad, burgers van alle oorden des lands te vereenigen, dan zoudt gij reeds eene schoone roeping vervuld hebben eene der belangrijkste welke ons opgelegd zijn: de versterking en bestendiging van onzen heiligen Bond! (*Langdurig gejuich.*) Maar gij hebt meer gedaan. Uwe tentoonstelling heeft er toe gestrekt om van alle beschaafde landen der wereld, mannen te vereenigen, uitstekend in alle volksklassen, en aldus hebt gij meer gedaan, dan men anders had kunnen doen ter begunstiging van dat groote doel, hetwelk u en mij en mijn eerwaarden vriend (den bisschop Wainwricht) zoo zeer ter harte gaat, den vrede en de welwillendheid onder de menschen. (*Toejuichingen*). De woorden ontbreken mij, om langer tot u te spreken, en ik eindig met u op nieuw dank te zeggen voor uwe edelaardige ontvanget, met aanbieding van de opregtste wenschen van mijn hart voor uwe edele onderneming.«

Langdurig gejuich beantwoordde die toespraak van den President.

Daarna werden onderscheidene muzijkstukken uitgevoerd, als de Hallelujah, van den Messias, van Handel, de marche triomphale van Riess en de plegtigheid werd besloten door het koor der schepping van Haydn.

De President heeft vervolgens de buitenlandsche gezanten en andere personen ontvangen. Men merkte onder de laatste op den generaal Scott, den vroegeren tegenstander van den tegenwoordigen President.

De N. Amerikaansche dagbladen laten zich op hunne gewone hoogdravende wijze over deze plegtigheid uit. De *New-York Times* zegt onder anderen:

»Zoo heeft deze schoone dag geblonken in het Kristal Paleis; dag gezegend in de geschiedenis van Amerika, als eene gebeurtenis van hoogst gewigtigen en zeldzamen aard; dag, waarop de geestkracht en de volharding van slechts eenige mannen, die er den spoorslag toe gegeven hebben, met goed gevolg bekroond zijn; dag, rijk aan belofte voor de industriële wereld. En ofschoon de zon, die in het gebouw straalde, weldra aan den gezigtseinder is verdwenen, ofschoon de blaauwe en koele nacht wel haast op dat koepeldak is gevallen, dat door de middagwarmte was overspreid geworden, zoo zal de schitterende zon van onze nijverheid, die heden is opgegaan, nooit ten onder gaan, maar altijd schijnen, als de noordstar aan den hemel.«

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Het eindverslag is thans bekend gemaakt betrekkelijk het wetsontwerp, houdende goedkeuring van een tractaat van vriendschap, handel en scheepvaart met de republiek van Costa Rica. Blijkens dat verslag, heeft de Tweede Kamer aangemerkt, dat de termijn, voor de uitwisseling der ratificatiën gesteld, reeds den 12den Julij dezes jaars was verstreken; men wilde dus van de Regering vernemen of bij haar eenige zekerheid bestaat dat het Bestuur der Republiek van Costa Rica alsnog tot die ratificatie bereid is. — Even gelijk de vorige Kamer heeft gedaan, werd ook nu aanmerking gemaakt op de vertaling van den officielen Franschen tekst van het verdrag, die juister had kunnen zijn. Met te meer bevreemding zag men dan ook nu, ondanks de vroeger gemaakte bedenkingen, de vertaling onveranderd gebleven, en geloofde men op eene betere vertaling te moeten blijven aandringen.

Ofschoon voor het tegenwoordige er in berustende dat geene vertaling van de tariefsbepalingen der republiek van Costa Rica was gegeven, meende men voor het vervolg de aandacht der Regering te moeten vestigen op de volstrekte noodzakelijkheid om vooral zoodanige, in min algemeen bekende vreemde talen geschreven mede te deelen stukken, van eene Nederduitsche vertaling te doen vergezellen. Zonder deze had de mededeeling van zoodanige stukken al zeer weinig waarde.

Voorts had men opgemerkt, dat door het tegenwoordig wets-ontwerp drie artikelen van het verdrag (2, 3 en 11) aan de goedkeuring der wetgevende magt worden onderworpen, die niet voorkwamen in het wets-ontwerp, 't welk den 22sten Novembeer jl. aan de Kamer werd aangeboden. Men kon in den inhoud dier artikelen geene voldoende oplossing vinden van de vraag, waarom deze uitbreiding noodig werd geacht, en verlangde derhalve deswege opheldering van de Regering te ontvangen. Eindelijk is men teruggekomen op de aanmerking, reeds vroeger gemaakt nopens de niet-vermelding van de voortbrengselen onzer kolonien in art. 5 van het verdrag. Men had met genoegen de verklaring ontvangen, welke van regeringswege dienaangaande bij de discussie over het vorig wets-ontwerp, in de zitting van 23 Februarij jl., was gegeven, waarop men voor zooveel noodig, de aandacht der Regering meende te mogen vestigen.

De Ministers van Buitenlandsche Zaken, Finantien en Kolonien hebben op deze aanmerkingen het volgende geantwoord:

Vooreerst heeft de Regering, reeds in de maand Mei jl. aan de Regering van Costa Rica een uitstel der ratificatie voorgeslagen van vier maanden. Aan het verkrijgen der verlangde toestemming wordt niet getwijfeld.

Ten tweede, dat, bij het eventueel opnemen der Nederduitsche officiele vertaling van den Franschen tekst van het verdrag in het *Staatsblad*, die vertaling naauwlettend zal worden herzien en waar noodig verbeterd.

Ten derde, dat aan het verlangen, om voortaan de in min algemeen bekende talen geschreven stukken, welke aan de kamer worden medegedeeld, van eene Nederduitsche vertaling te doen vergezeld gaan, zooveel mogelijk zal worden voldaan;

Ten vierde; dat de opneming der drie artikelen van het verdrag (2, 3 en 11) welke niet voorkwamen in het wetsontwerp hetwelk den 22sten November ll. aan de vorige Kamer werd aangeboden, *is eene vergissing van den afschrijver van het tegenwoordig Ontwerp van Wet.* [!!] Werkelijk schijnen die bepalingen de goedkeuring der wetgevende magt ook niet te behoeven, weshalve de Regering voorstelt, om die artikelen te doen wegvallen.

En ten vijfde, dat de Regering gaarne herhaalt dat zij allen grond heeft om te vertrouwen dat de Republiek van Costa Rica geen bezwaar zal vinden om art. 5 ook op de Nederlandsche koloniale voortbrengselen toe te passen en daarvan uitdrukkelijk melding te maken in een protocol bij gelegenheid der uitwisseling van de acten van bekrachtiging.

's Gravenhage, 2 Augustus.

Z. M. heeft aan jhr. P. F. von Siebold, kolonel titulair van den staf van het leger in Nederlandsch Indie vergunning verleend tot het aannemen en dragen der onderscheidingsteekenen van ridder der orde van Franz Joseph, hem door den Keizer van Oostenrijk verleend.

Z. M. heeft aan den heer D. Uijttenboven, wethouder der stad Vlissingen en notaris aldaar, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van ridder der orde van den Rooden Adelaar 4de klasse, hem door Z. M. den Koning van Pruissen geschonken.

Z. M. heeft »aan de na te melden officieren bij de rustende schutterijen, op hun nerzoek, eervol ontslag verleend, als: in de prov. Nooordbrabant: 3de afd., 4de bat., staf, aan R. T. Ribbius als majoor-kommandant, en hem tevens vergund de uniform der schutterij en de onderscheidingsteekenen aan den rang van majoor verbonden, voortdurend te blijven dragen; 1ste comp,, aan F. K. de Bie, als 2de luit., wegens verandering van woonplaats; in de prov. Gelderland: 1ste afd., 3de bat., 3de comp., aan J. H. Gallée, als 2de luit.; in de prov. Zuidholland: 1ste district, 1ste bat., 1ste comp., aan R. J. Groll, als 2de luit, wegens verandering van woonplaats; 3de district, 2de bat., 3de comp, aan D. van Wilgen Jz., als kapitein; in de prov. Noordholland: 4de bat., 5de comp., aan K. Teusen, als 1ste luit.; in de prov. Zeeland: half-bataillon n°. 1, aan mr. J. P. Dronkers en aan jhr. J. H. Paspoort, als 2de luit. bataillon n°. 3, aan J. H. L. Vader, als kapit., en met vergunning om de uniform der schutterij en de onderscheidingsteekenen aan den rang van kapitein verbonden, voortdurend te blijven dragen, en aan J. Viuk, als 2de luitenant; half-bataillon n°. 6, aan jhr. J. L. de Casembroot, als 2de luit.; in de prov. Utrecht: 1ste bataillon, 4de comp., aan W. Pellekaan, als 2de luit., wegens verandering van woonplaats; in de provincie Friesland: 3de afd., 1ste bat., 4de comp., aan D. van der Werff, als kapit., wegens verandering van woonplaats; in de prov. Groningen: 6de half-battaillon, 2de comp., aan R. O. Oostindjer, als 2de luit.; 2°. bij de rustende schutterijen benoemd: in de prov. Noordbrabant: 1ste afd., staf, tot luit.-kolonel kommandant C. de Loecker, thans majoor-kommandant van het 1ste bataillon der afd.; tot kapitein adjudant jhr. C. de Grancy, thans 1ste luit.-adjud. bij het 1ste bat. der afd.; 3de bat, 7de comp., tot 1sten luit. P. Swinkels, thans 2de luit., tot 2den luit. H. J. Reijs, thans schutter; 3de afd.. 1ste batt. 5de compagnie, tot kapit. G. Kaanen, thans 1ste luitenant; tot 1sten luit. A. Knijken, thans 2de luit.; tot 2den luit. P. A. Willems, 3de bataillon, staf, tot majoor komm. L. Blanken, thans kap. bij de 1ste comp. van het bataillon; 4de bat., staf, tot majoor-kommand. H. M. Freher, thans kapit. bij de 5de comp. van het bataillon; 1ste compagnie, tot 2den luit. W. Hikspoors, thans schutter; in de prov. Gelderland. 1ste afd., 3de bat., 3de comp., tot 2den luit. jhr. I. F. Storm van 's Gravesande, thans sergeant; in de provincie Zuidholland; 1ste district, 1ste bat., 1ste comp., tot 2den luit. H. W. Heijman; 3de district, 2de bat., 1ste comp., tot 1sten luit. J. C. van Kenkwijk, en zulks bij overplaatsing in dien rang naar de 4de compagnie van het bataillon; 3de comp., tot kap L. Varossieau, thans 1ste luit. bij de 1ste comp.; 4de comp tot 1sten luit K. N. Hangeveld, thans 2de luit., tot 2den lu J. W. Rosenst Madz, thans schutter; in de prov. Zeeland, bataillon n°. 4., staf, tot majoor-kommandant A. F. Callenfels, thans kapitien; halfbat n°. 6, 3de comp., tot 1sten luit. L. J. van den Oudendijk, thans 2de luit.; tot 2de luit. C. D. Roëll, vroeger 2de luit. bij de rustende schutterij in de prov. Overijssel, in de prov. Friesland: 3de afd., 1ste bat., 4de comp., tot kapit. P. Visser, thans 2de luit. kwartierm. in de prov. Groningen; 6de half-bat., 2de comp., tot 2den luit. I. Catz, thans adjud.-onderofficier.

Z. M. heeft benoemd tot lid der commissie van administratie over het burgerlijk en militair huis van verzekering te Maastricht den heer mr. M. V. Nijst, lid der Provinciale Staten van Limburg, en regter-plaatsvervanger bij de arrondissements-regtbank te Maastricht.

Z. M. heeft 1°. met den laatsten October 1853 eervol ontslag verleend aan den luit. ter zee der 1ste kl. titulair N. W. Jager uit de betrekking van officier van werving te Amsterdam en P. A. Rivery uit de betrekking van intendant van quarantaine-plaats op Wieringen; 2°. den heer Jager ter zake van langdurige dienst met 1 November 1853 op pensioen gesteld, onder toekenning van een pensioen van *f* 1067 's jaars; den heer Rivery ter zake van vijftigjarigen ouderdom, met 1 November 1853 op pensioen gesteld, onder toekenning van een pensioen van 677 's jaars; zijnde tevens de betrekking van intendant der quarantaine plaats op Wieringen, aan den voornoemden heer Jager opgedragen.

Z. M. heeft den 1sten luit. J. Abbink, van het wapen der marechaussée, ter zake van langdurige dienst, op pensioen gesteld, en het bedrag daarvan bepaald op *f* 700.

Gisteren is er eene buitengewone vergadering van den raad der Ministers gehouden, zoo men verzekert tot vaststelling van het antwoord der Regering op het verslag der commissie van rapporteurs, betrekkelijk het wetsontwerp tot regeling van het toezigt op de kerkgenootschappen.

De Koning heeft HD. commissaris in de provincie Noordbrabant, den heer Borret, op het daartoe door hem gedaan verzoek, een eervol ontslag uit die betrekking verleend.

Z. M. heeft den heer R. van Meerlandt benoemd tot notaris te Utrecht.

Bij Koninklijk besluit van 30 Julij is aan de maatschappij tot den aanleg van eenen ijzeren spoorweg van Aken naar Maastricht, vergunning verleend tot den aanleg van eenen spoorweg van Maastricht naar de Belgische grenzen, in de rigting van Hasselt.

Het diner eergisteren ten hove gehouden, werd bijgewoond door HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik, terwijl daarop genoodigd waren HH. Exc. de ministers, benevens de groot-officieren van 's Konings huis.

De heer Strens, oud-minister van Justitie en zijn zoon hebben, op den 29sten van de vorige maand, voor de arrondissements-regtbank te Roermond den bij de wet gevorderden eed als practizerende advokaten bij die regtbank afgelegd.

Op 30 Julij jl. waren in omloop *f* 84,871.005 bankbiljetten der Nederlandsche bank; de saldo's van rekeningen-courant beliepen *f* 20,488,674.51½ en voorhanden munt en muntmateriaal *f* 99,182,493.79.

De staf en de beide bataillons van het regement Grenadiers en Jagers, die zich naar het Kamp van Zeijst begeven, benevens het korps muzijkanten van het regement, zullen, naar men verzekert, den 12 dezer uit de residentie derwaarts vertrekken.

Men verneemt, dat op de tentoonstelling te Dublin onder eene der eerst verkochte schilderijen zich bevindt, die van onzen stadgenoot, den heer S. J. Offermans, zijnde no 938 van den catalogus, voorstellende *een gezigt in het 's Gravenhaagsche Bosch bij Zonsondergang.* (*Dagbl. v. 's Hage.*)

Gister heeft de heer Mr. G. L. Kniphorst, onlangs benoemd tot raadsheer in het prov. hof in Drenthe, in eene openbare zitting van den Hoogen Raad, Kamer van vacantie, de gevorderde eeden afgelegd.

Men verneemt, dat de heer Graswinkel te Delft op zijn verzoek andermaal twee maanden uitstel heeft bekomen, tot het stellen van borgtogt voor de uitvoering van het kanaal uit de grachten van Coevorden, door de Bagger veenen naar de Eems.

De aanbesteding van de stedelijke gazfabriek te Groningen is mislukt, voornamelijk wegens de bepaling door de aannemers gemaakt, daar zij geen langeren termijn wilden bedingen. Er waren geene aannemers opgekomen.

Naar men verneemt zou men een verloren coupon, groot *f* 1.481, van het administratie-kantoor van de wed. H. F. Tjeenk en C°. te Amsterdam, ont-

dekt hebben, waarvan de cijfers en letters veranderd zijn in de som van ƒ 24.75. (*N.Bode.*)

Te Rotterdam zijn op den 31sten Julij per stoomboot uit Engeland een paar kisten versche, zoogenaamde schotsche zalm aangebragt, ten einde hier te lande te worden gerookt. Het schijnt, dat de proef, die eenigen tijd geleden in ons land met het rooken van zalm voor Engelsche rekening is genomen, zeer goed heeft bevallen, zoodat onze zalm-rookerijen welligt eene goede toekomst te gemoet gaan.

Den 29 Julij jl. zijn van regeringswege, ten behoeve der kamers van koophandel en fabrieken, vermeld bij § 2 der circulaire in de *Staats-courant* van 29 Junij 1852, exemplaren verzonden van het Verslag der commissarissen voor de Britsche visscherijen, wegens hunne verrigtingen over het jaar, eindigende den 31sten December 1852.

Blijkens dat verslag, zijn in 1852 498,787½ vaten haring gekaakt, 169,159½ geijkt en 283,526 uitgevoerd.

Het getal vaten, ingepakt naar de Hollandsche wijze, beloopt 146,295. Voorts zijn 103,873 vaten versch voor binnenlandsch verbruik verkocht, zoodat de geheele opbrengst van de Schotsche haringvangst voor het jaar 1852 602,660½ vaten bedraagt, dat is 122,755½ vaten minder dan in het jaar 1851.

In het jaar 1852 werden 102,976¼ centenaars en 6886 vaten kabeljaauw en leng gedroogd en gezouten, en 18,994½ centenaars uitgevoerd.

De hoeveelheid voor dadelijk verbruik verkocht, is 59,156 centenaars, zijnde 547 centenaars minder dan in 1851. De geheele vangst beloopt 162,132¹ centenaars, zijnde 10,346 centenaars meer dan in 1851.

Het getal schuiten in 1852, voor de Schotsche visscherij gebezigd, is geweest 11,010, bemand met 41,187 koppen, terwijl het totaal der personen, die hun bestaan bij de visscherij vinden, 70,546 beloopt, zijnde eene vermeedering van 96 schuiten en 249 manschappen, maar eene vermindering van 360 der laatstgemelde personen.

De heer P. Maas Geesteranus, burgerlijk ingenieur te New-York, heeft zich, op uitnoodiging van den Minister van Binnenlandsche Zaken, belast met de zorg voor de belangen der Nederlandsche inzenders voor de tentoonstelling aldaar.

Op den 25 Junij jl. was het gebouw voor de tentoonstelling nog niet geheel voltooid, zoodat toen nog eenigen tijd moest verloopen, voor dat men tot het uitpakken en openstellen der ingezonden voorwerpen zou kunnen overgaan.

In de residentie is aangekomen de heer J. C. Graaf Dumonceau, bevelhebber van de brigade kavalerie, belast met het algemeen toezigt over het corps marechaussee, buitengewoon adjudant van Z. M. den Koning, ten einde eene inspectie te houden, over het regement dragonders, alhier in garnizoen.

De *Tijd* geeft heden de volgende lijst op van de adressen en het getal naamteekeningen tegen de wet op de kerkgenootschappen aan de Tweede Kamer ingezonden;

Utrecht 238, Bussum 68, Nijmegen 628, Beuninger en Weurt 108, Sittart 207, en wijders uit Oorsbeek, Amstelraad, Bingelvoed, Brunsum, Schinnen, Nuth, Merkelbeek, Schinveld, Geleen, Munstergeleen, Haensbroek en Armby, allen gemeenten in Limburg.

De soldaat, die onlangs een burger van Venlo heeft doodgeschoten, heeft zich te Maastricht met zijn stropdas verworgd.

Op den 29sten Julij hebben de leden van de sijnode der Hervormde Kerk in het hotel de oude Doelen een luisterrijk contra-diner aan den minister van finantien, belast met de zaken der Hervormde en andere Eerediensten, gegeven.

De Afdeeling der vereeniging ter bevordering van fabriek- en handwerksnijverheid te Leerdam, heeft in eene dezer dagen gehoudene vergadering besloten tot het uitschrijven van prijsvragen, op 10 October aanst., die of door eene geldsom of door het uitreiken van getuigschriften zullen worden bekroond. Eenige dagen later zal aldaar eene tentoonstelling van voortbrengselen van handen-arbeid worden gehouden.

In de zitting van den gemeenteraad van Schiedam, op 29 Julij jl. is door de daartoe bestemde commissie eene lijst van 3 candidaten aangeboden, ter benoeming van een stads-onderwijzer in de wiskunde. Op die lijst zijn geplaatst de heeren D. G. Cramer, van Rotterdam, G. van Hennekeler, te Assen, en G. de Jager Meezenbroek, te Groningen. [Eerstgemelde echter is in de zitting van den gemeenteraad van Leiden, van Zaturdag jl., tot docent aan het gymnasium aldaar benoemd.]

Zondag ll. hielden de leden van de typographische vereeniging: *Door Eendragt te zaam verbonden*, in het lokaal *de Vier Natien* aan de Bogt van Guinea, hunne zomer-vereeniging. Bij die gelegenheid werden van wege de leden aan vijf leden, die gedurende jaren aan het tooneelgezelschap der vereeniging verbonden waren en zich daarbij zeer onderscheidden (de heeren B. Kuit, A. P. Miestel, J. Grootens, F. L. Behre en J. H. Regenboog) eene zilveren medaille uit dankbaarheid en erkentelijkheid aangeboden; terwijl de commissarissen aan hunnen secretaris den heer de Gruyter, die de belangen der vereeniging met zoo veel ijver behartigt, eenen fraaijen gouden ring aanboden. Een en ander vond plaats onder het zingen van gepaste liederen, zoo voor vrouwen- als mannenkoor. Dit feest werd bijgewoond door afgevaardigden van de vereeniging van gelijken aard uit Rotterdam, die, uit naam van die vereeniging, aan de vereeniging *door Eendragt te zaam verbonden* een geborduurden draagband vereerden, om aan haren banier, vroeger door de meesters geschonken, te worden gehecht. Men bleef lang in gepaste vreugde bijeen. Gulle vrolijkheid heerschte er bij het gezelschap. De band tusschen de vereeniging van Rotterdam en 's Gravenhage werd versterkt.

De Nederlander zegt in no. 941: „Er is geen twijfel aan of onze vrienden verlangen het bewind te kunnen ondersteunen, ook *door het aannemen* der wet" (regelende het toezigt op de kerkgenootschappen).

In no. 943 lezen wij: „Kan de wet, regelende het toezigt op de kerkgenootschappen, zonder misbruik van het regt van amandement, door wijzigingen *aannemelijk* worden gemaakt? Wij hebben dit niet ontkend. Wij hebben het *twijfelachtig* genoemd. De wet komt ons in onderscheidene bepalingen, gelijk ze daar ligt, *onaannemelijk* voor." — *de Nederlander* wil dus dat zijne vrienden AANNEMEN *wat* ONAANNEMELIJK *is*.

(*Noord Ned.*)

Correspondentie.

De klagt over de onbillijkheid, gebleken bij de jongste verkiezing van leden voor den gemeenteraad te Oude Tonge, kan niet geplaatst worden.

De aanhaling uit het „*Livre des Orateurs, par* TIMON: *Général* FOY" is te scherp, om, in billijkheid, reeds nu te worden toegepast.

De plagerijen van „*de Berkaauwer*" behoeven waarlijk de bewoners van B. niet te verontrusten. Keffende hondjes bijten niet. Men gaat ze slechts stil voorbij.

De ons medegedeelde ellenlange lijst van „*drukfeilen*" in de jongste Nos. van *de Nederlander* is onbruikbaar. Wij wenschen onze lezers niet in slaap te doen vallen. De inzender zal het best doen, die lijst over te maken aan den corrector van het anti-revolutionaire blad.

Laatste Berigten.

H. M. de koningin en Z. K. H. prins Frederik zi met een gevolg van 39 personen, den 28 Julij te Bad aangekomen.

Z. M. heeft tot vice-president der commissie v beheer over de gevangenissen te Gouda benoemd d heer N. IJzendoorn, burgemeester aldaar, en tot led dier commissie de heeren A. Romeijn en H. P. Koemans.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 2 Augustus 1853.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2½	63 13/16 7/8 13/16			
Dito Certificat..	3	76 3/4 7/8 3/4	*Hope* 1798/1816	5	109
Dito dito .	4	95 9/16	Dito 1828/1829	5	108
O. I. Leening.	4		Cert. 1831/1838	5	
Amort. Syndic.	3½		Dito Dito	4½	
Hand.-Maats. .	4½		Dito *Hope* . . .	4	94½
Belgie.			Dito *Stieglitz*. .	4	93 1/8 1/4 3/8
Certificaten. . .	2½		Dito dito 5e Ser.	4	
Dº *Rothschild*.	2½		Inschr. Assig. .	6	
Frankrijk.			Certific. dito.. .	6	
Obligatien. . .	3				
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	23 1/16 3/16	Obligatien . . .	4	
Dito Buitenl. .	3		**Oostenrijk.**		
Dº Binnenl. 6/m.	3	43 1/8			
Bew. Sp. Com.		6 11/16 13/16	Metalliek . . .	5	82 3/8 7/16
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	94 3/4 7/8
Portugal.			Dito letter B . .	5	94 3/4 7/8
Londen	5		Dito 1847 . . .	2½	42½
Dito dito . . .	4		Dito 1851/1852	2½	42 7/16 1/2

Mexic., te Londen 3 pct. 26 3/16 1/4; Dito Onb. 26 1/8, 26 Nieuwe 3 pct. Port. 39 3/8 1/2. Philad. L. N. 85.

Bij tragen handel was de markt zoo in Binnenl. als vreemd fondsen flaauwer gestemd en verdienen geene der soorten eenig afzonderlijke vermelding, alleenlijk waren Mexic. op het lage Londensch merk van gisteren 3/8 lager met verkoopesr.

FRANKFORT, Maandag, 1 Aug. 5 pct. Metaliek 86; W Bank-aktien 1602; W. Loten fl. 250, 125¼; 1 pct. Spanj 23 5/16; 3 pct. dito 43¼; wissel op Ween. 109¾.

Weinig verandering.

Per Telegraaph.

LONDEN. Dinsdag, 2 Augustus, Consols 97¾; Mexi 26⅜; Portugal 4 pct 43; Nieuw 3 pct. 40½; Spanje 1 p 23¼; Certific 6⅝; Russen 4½ pet. 101¼.

PARIJS, Maandag 1 Augustus. Fr. rente 4½ pct. 103.4 Dito 3 pct. 78.40; Spanje binn. 3 pct. 42¾; Dito nieu 1 pct. 22¾; Belgie 4½ pct. 98¼; Russen 99; Piemont pct. 96.75; N. Metall. 5 pct. 96; O. Metall. 88.

WEENEN. Maandag, 1 Augustus. Metall. nieuwe 5 93⅞; dito La B. 5 pct. 107¾; Bankact. 1398; Lomb. Loten 135½; Wissel L. 1042; Parijs 128½; Zilver 9 De beurs was, zonder bekende redenen, flaauw ges